

GNOSTIČNI ESEJI MARKA URŠIČA

DELO, 17. 11. 14

Filozofska radovednost in poznavalska erudicija

Po *Kozmosu in zgodovini Eliadeja*, *Koptih Braunner Trautove*, *Svetem Otta* in *Izvorih krščanskega mističnega izročila Loutha* je v zbirki *Hieron*, ki jo v okviru založniškega programa *Nove revije* izdaja *Društvo za primerjalno religiologijo*, izšla prva knjiga domačega avtorja. Dr. Marko Uršič, filozof in profesor logike in filozofije narave, ki ga širši krog bralcev pozna po odmevnem romanu *Romanje za Animo*, se tokrat predstavlja že s svojo peto knjigo *Gnostični eseji*.

Poleg novih besedil so v knjigi zbrani nekateri že objavljeni teksti, ki jih je avtor za knjižno objavo predelal. Gre za sedem medsebojno povezanih filozofskih esejev, pri čemer je Uršič opozoril, da pri opredelitvi pojma eseja v naslovu ne gre za njegovo »literarno«, francosko, temveč za njegovo bolj filozofsko, angleško tradicijo. Eseji v splošnem tematizirajo filozofijo religije, njihova glavna intenca pa je usmerjena k predstavitvi in aktualizaciji manj znane duhovne tradicije – gnoze. Tako se Uršič v prvem eseju *Vélíko odkritje* loti problematike gnostičnih rokopisov – kodeksov, ki so jih leta 1945 našli v bližini kraja Nag Hammadi v zgornjem Egiptu in ki so prinesli v novičen pretres avtentični obris učenj in verovanj zgodnjekrščanskih gnostikov.

V nadaljevanju se Uršič posveča religiološkim temam, prek katerih skuša utemeljiti gnostični spoznavni modus: najprej gnozo razmeji od mistike, ki gradi na čustvenem odnosu, medtem ko gnoza poudarja miselni, refleksivni moment. Pri tem je avtor poudaril, da z govorjenjem o gnozi nima nikakršnega namena pošlavljanja nauka ali konfesije uradnemu krščanstvu, prav tako pa gnozo ločuje od gnosticizma kot skupnega imenovalca določene zgodovinskega pojave znotraj krščanske tradicije. Gnoza je za Uršiča značilnost miselne poti, ki vodi k celotnemu spoznanju. V tem smislu gre za metodo, ki v duhovni tradiciji združuje triado videnje – vedenje – občutenje, torej integralno spoznanje, ki ni zgolj racionalne narave.

ŽENJA LEILER